

Vragen voor Vragensessie (agendapunt 9):

Vraagsteller: Marco de Theije

Onderwerp: spuitvrije zones

Vragen:

Vraag 1

De beantwoording van mijn artikel 44 vragen over spuitvrije zones riepen vele vragen op. De vragen waren gebaseerd op de volgende passage uit het Ontwerp Programma Landelijk Gebied zoals die in de commissie SO van 13 feb 2026 is besproken (de bijlage is zelf gedateerd op 16-10-2025);
"Interprovinciaal In IPO verband wordt onderzocht of er een afstand aangegeven kan worden waarop gewasbeschermingsmiddelen gespoten op het veld mogelijk effect hebben op Natura 2000-gebieden. Er wordt een partij gezocht om dit te onderzoeken. Daarnaast doet de WUR een literatuurstudie om te kijken wat de effecten kunnen zijn op de natuur."

Is deze passage nu, zoals ik de beantwoording van de artikel 44 vragen mag lezen, onjuist en word hier verwezen naar het rapport van FLO legal "Analyse en advies provinciale inzet op gewasbeschermingsmiddelen" dat al op 12 augustus 2025 definitief is geworden?
Deelt GS dat deze passage de indruk wekt dat het IPO een milieukundig onderzoek uitvoerde, terwijl het uiteindelijke IPO-rapport een juridische analyse blijkt te zijn?

Antwoord 1

De afgelopen periode hebben zich op landelijk niveau diverse ontwikkelingen voorgedaan rond het dossier gewasbeschermingsmiddelen.

Er zijn de afgelopen periode diverse onderzoeken uitgevoerd en lopen er nog steeds. Allereerst is het rapport van FLO Legal over de posities van provincies binnen dit dossier inmiddels afgerond. Daarnaast is door Wageningen University & Research (WUR) een literatuurstudie uitgevoerd naar de effecten op Natura 2000-gebieden welke ook inmiddels is afgerond.

Zoals in de vraagstelling benoemd is in het Programma Landelijk Gebied tevens verwezen naar een onderzoek naar de gebruiksafstand ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Vanwege de huidige ontwikkelingen rondom het handhavingskader, in samenhang met de landelijke handhavingsverzoeken, is dit onderzoek vooralsnog niet uitgevoerd. Op dit moment is dan ook niet bekend of, dan wel wanneer dit onderzoek alsnog zal plaatsvinden mede in relatie tot ontwikkelingen vanuit het convenant gewasbeschermingsmiddelen en de kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw'.

Gewasbeschermingsmiddelen is een dynamisch dossier waar momenteel veel gebeurt. Gedeputeerde Staten begrijpen dat de betreffende passage, in het licht van de ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan, anders kan worden gelezen dan destijds is bedoeld. De passage dient te worden geïnterpreteerd vanuit de kennis en verwachtingen die op het moment beschikbaar waren.

Op landelijk niveau lopen verschillende andere onderzoeken en ontwikkelingen. Gedeputeerde Staten volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en betrekken nieuwe inzichten bij de verdere uitwerking van het beleid, zodat kan worden ingespeeld op de meest actuele stand van zaken.

Vraag 2

De literatuurstudie van de WUR zou "Pesticiden in terrestrische Natura 2000-gebieden" van Van den berg et al. (2026) zijn van 17 februari 2026.

Waarom is er in de beantwoording van de artikel 44 vragen niet verwezen naar beide rapporten, maar ervoor gekozen om antwoorden te ontwijken?

Antwoord 2

De beantwoording van de artikel 44-vragen is opgesteld op basis van de kennis en informatie die op dat moment beschikbaar waren, en tegen de achtergrond van de toenmalige situatie. De beantwoording was niet gericht op het ontwijken van antwoorden, maar op het beantwoorden van de kern van de gestelde vragen. In dat kader is destijds geen expliciete verwijzing opgenomen naar overige rapporten, omdat dit, gelet op de beschikbare informatie en de aard van de gestelde vragen, niet noodzakelijk werd geacht.

Vraag 3

In de beantwoording staat: "Verder bereiden diverse provincies een gezamenlijk onderzoek naar effecten op Natura 2000-gebieden voor"

Is de provincie Zeeland onderdeel van deze groep provincies en is er meer bekend over de status van dit onderzoek?

Antwoord 3

De Provincie Zeeland maakt geen deel uit van deze groep, maar volgt de voortgang van het proces en neemt kennis van de uitkomsten zodra deze beschikbaar zijn. Voor zover bekend bevindt het onderzoek zich momenteel nog in de voorbereidende fase.

Vraag 4

Het WUR en IPO rapport hebben beide zaken in kaart gebracht maar vooral uit het WUR rapport blijkt dat veel nog niet onderzocht is om wetenschappelijk onderbouwde keuzes te maken

Deelt GS de opvatting dat eventuele aanvullende zoneringen of gebruiksbeperkingen rond Natura 2000-gebieden uitsluitend gerechtvaardigd zijn wanneer deze zijn gebaseerd op een deugdelijke actuele wetenschappelijke onderbouwing van daadwerkelijke ecologische risico's én proportioneel zijn ten opzichte van het te beschermen natuurdoel?

Antwoord 4

Gedeputeerde Staten handelen binnen de wettelijke en provinciale verantwoordelijkheden, waaronder de bescherming van grondwater in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, de instandhouding van Natura 2000-gebieden en het realiseren van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

Gedeputeerde Staten achten landelijke kaders wenselijk, omdat deze bijdragen aan een uniforme en juridisch houdbare aanpak. In de Kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw' worden gewasbeschermingsmiddelen eveneens benoemd als onderdeel van de voorgestelde aanpak. Uitwerking wordt verwacht in het convenant Gewasbeschermingsmiddelen en de nog op te stellen deelconvenanten gewasbeschermingsmiddelen. Daarbij vindt GS het van belang dat dergelijke kaders zijn gebaseerd op een wetenschappelijke onderbouwing.

Tegelijkertijd constateren Gedeputeerde Staten dat rechters landelijk steeds vaker beperkingen stellen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dit gebeurt onder meer door toepassing van de zorgplicht of door aanvullende natuurvergunningen voor agrarische activiteiten noodzakelijk te achten.

Vraag 5

Deelt GS de conclusie dat de resultaten van het WUR-onderzoek niet kunnen worden gebruikt als wetenschappelijke onderbouwing voor maatregelen die primair worden gemotiveerd vanuit de bescherming van omwonenden, aangezien gezondheid van mensen geen onderdeel van dit onderzoek is?

Antwoord 5

Het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen kent nog diverse kennishiaten. Het rapport van Wageningen University & Research (WUR) draagt bij aan een beter inzicht, maar laat tevens zien dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Het kan echter voorkomen dat Gedeputeerde Staten, naar aanleiding van een handhavingsverzoek en op basis van de op dat moment beschikbare kennis, tot het oordeel komen dat handhavend optreden noodzakelijk is. Dergelijke situaties doen zich ook elders in het land voor. Het IPO heeft hiervoor een handavingskader opgesteld.

Vraag 6

Het WUR-rapport maakt geen onderscheid tussen chemische, biologische en laag-risico gewasbeschermingsmiddelen als het gaat om mogelijke beleidsmaatregelen.
Is GS van mening dat eventuele toekomstige maatregelen wel onderscheid moeten maken tussen verschillende typen middelen en hun risicoprofiel?

Antwoord 6

Gedeputeerde Staten vinden het belangrijk dat eventuele toekomstige maatregelen onderscheid maken tussen verschillende typen middelen.

Vraag 7

Het WUR-rapport noemt technieken zoals driftreducerende spuitdoppen, precisietoepassingen en andere emissiereducerende maatregelen, maar onderzoekt hun effectiviteit niet.

Wordt binnen het convenant of aanvullend onderzoek wetenschappelijk onderzocht welke milieuwinst wordt gerealiseerd door moderne technieken zoals driftreducerende doppen, precisiespuiten en spotspraying, zodat eventuele maatregelen gebaseerd kunnen worden op aantoonbare milieubelasting van de combinatie middel en actuele techniek in plaats van uitsluitend op het voorzorgsbeginsel?

Antwoord 7

Bij de uitwerking van de deelconvenanten zal ook aandacht worden besteed aan innovatie. Op welke wijze dit innovatiespoor wordt vormgegeven, is op dit moment niet bekend. Dit zal na de zomer nader worden uitgewerkt in het deelconvenant. In het proces van het convenant gewasbeschermingsmiddelen zit gedeputeerde Vael namens het IPO aan de kerntafel

Vraag 8

Worden de praktijkervaringen en meetgegevens uit Schoon Water Zeeland inmiddels betrokken bij het convenant gewasbeschermingsmiddelen of vervolgonderzoeken

Antwoord 8

Momenteel is er een hoofdconvenant voor waarin de afspraken op hoofdlijnen zijn vastgelegd. De door u genoemde onderwerpen maken daarvan momenteel geen onderdeel uit. Na de zomer worden de deelconvenanten nader uitgewerkt. Het Interprovinciaal Overleg (IPO) vertegenwoordigt de provincies, waaronder Provincie Zeeland. De praktijkervaringen en meetgegevens uit Schoon Water Zeeland zullen daarbij het IPO onder de aandacht worden gebracht, zodat deze, indien passend, kunnen worden betrokken bij de verdere uitwerking.